

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföldre:
Égész évre . . . 10 ft — kr
Félévre . . . 5 — —
Negyedévre . . . 2 — 50 —
Hét napra . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
Főter 1828. sz. Lajos könyvtárában és a kiadóhivatalban (Főter 1828. sz. alatt)

Hirdetési díj:

Négy hónapig heti sorban 5 kr. Nagybővírt hirdetésnek a többihez képest 50% kedvezmény jár. Helyi hirdetésnek a többihez képest 25% kedvezmény jár. Helyi hirdetésnek a többihez képest 25% kedvezmény jár.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsághoz 50 kr. díj jár.

Nyitási költségek minden heti sorban 50 kr. díj jár.

Hirdetéseket felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban (Főter 1828. sz. alatt) kell.

Készítők nem adnak vissz.

Rusch Pál Lippóczy Vilmos
főjegyző. (318.)
városi főbíró.
Podolinban, 1895. július 21-én.

peket,
készülékeket,
ny borítókat
vegeket
jutányosabb árak

A
vokat.
AKAT,
T.
te,nek
k.
Izléses kiállítás!
Jutányos árak!
ek.
Izléses beosztással
artatnak.
tetnek

Felelet Puritának és Oculusnak.

A türelmes olvasó megbocsát nekem, hogy e tárgyat újra tractálni akarom. Egyháznak érdeke a legmagasabb körökben, azért annak ügyei megbeszélésében, százszoros megfontolásában ki fáradsunk nem lehet, nem szabad. Jól tudom, hogy ilyen fontos ügyben való többszöri megnyilatkozásommal nagy felelősséget vállaltok magamra; de ennek a felelősségnek biztos tudatában, jól megfontolva, amit teszek, szállok sikra minden mellékes érdektől ment meggyőződés mellett.

E lap jul. 22-iki számában megjelent cikkem visszhangjaként a Debreczeni Ellenőr jul. 24-iki számában Puritán aláírással egy cikk jelent meg, mely stentori, lezkező modorban ugyan, de a legtiszteltreméltóbb komolysággal szétszedi cikkemet, s annak neki nem tetsző állításait igyekszik lerontani. Nem tetszik ugyan nekem, hogy nevét Puritán is eltitkolja, mert nem tudom s nem akarom megérteni, hogy a ki a maga igazának meggyőződésében száll sikra, miért feltűri a nevét a nyilvánosságtól; de mert itt mégis a dolog a fő, s némelyek hallgatásomat meggyőzőtetem jelének tarthatnák: válaszolok rá pontonként, a mint ő teszi.

1. Bevezető soraiban rám fogja, hogy én Mitrovicsról azért szólok elismeréssel, mert egykor kollegám, talán tanárom is volt. Továbbá tetszésemet izlés dolgának mondja s annak, hogy a multat s Debreczen jelen állapotát nem ismerem. Erre feleletem ez: nekem Mitrovics sem kollegám, sem tanárom nem volt, tehát elismerésem a mester iránti bámulatból nem származhatik. Továbbá vannak dolgok, melyek az egyéni izlésen felül állanak; azt az állítást pedig, hogy én a multat s Debreczen jelen állapotát nem ismerem: mint valótlan, minden alapot nélkülöző állítást visszautasítom. Azt Puritán nem tudja s be sem is bizonyítja soha, hogy én a multat

nem ismerem, a jelen állapotok pedig ép úgy nincsenek eltakarva előttem, mint Puritán vagy más valaki előtt.

2. Szememre veti, hogy írásmódom nem válogatott, nem emelkedett, nem ily tárgyhoz méltó, mert »befeketés, torzvonás, karikatura, undor, piszkos eszköz« szavakat használom bevezető soraimban. Hát én sajnálom legjobban, hogy ezeket a szavakat használnom kellett. De tehetek-e én arról, hogy a Mitrovics elleni eddigi hírlapi és titkos hajszát más szavakkal nem jelezhetem? Hiszen tekintse meg csak Puritán az alább tárgyalandó Oculust, és mondja meg egész őszintén tisztának találja-e annak eszközeit, nem lel-e fel abban a torzvonásokat, nem karikatura és befeketés-e az, ami abban Mitrovicsról meg a presbiterium eljárásáról mondva van?

Avagy ha az eljárás rút és nem egyenes emberhez méltó, nem szabad azt nekem a maga nevével neveznem? Avagy sértőbb-e Puritánra a nyílt megnevezés, mint maguk a megnevezett alatomos és nyílt üzemek? Én a tisztességgel ellenkező írásmódot lelkemből megvettem mindig, megvetem most is, s nem érzem magamat vétkesnek, hogy ez ellen az elvem ellen csak egyetlen egyszer is vétettem volna. Hogy a kemény kifejezéseket a keserűség sugallta, azt elismerem, hiszen azzal kezdtem cikkemet; de hogy azzal bárkinek a jó izlését sérteltem volna, egyenesen tagadom.

3. Rosszolja azt az állítást, hogy a Mitrovics jelölésével beállott szakadás kétségbevonhatatlan tényét az esperes ellen fordítom s azt mondom, hogy az esperesnek ezentúl nem a presbiterium, hanem Mitrovics személye volt szemében a szálka. Állítástom most is fentartom s legmélyebb meggyőződéssel még azt adom hozzá, hogy Puritán ezt épen oly jól tudja mint én a választási törvény az ajánlott bejelentésénél tulnyomó többség kimutatását nem kívánja; s bár ez a tulnyomó többség megvolt — avagy ez is tagadásba von-

ható? — az esperes mégis huzta-halasztotta a dolgot, míg idáig nem fejlődött. Hogy őt hónapok óta sincs igazolva, hogy Mitrovics a többség jelöltje: annak is az esperes az oka; miért nem hívta vagy hívatta össze a presbiterium úján a törvény értelmében a közgyűlést, a hol aztán egyszerre kitűnt volna, kinek van igaza, a többségnek-e, vagy a kötekedő kisebbségnek? Miért akarja mindenáron a pályázatot az egyháza ráerőszakolni, mielőtt a polgárok nyilatkozatából meggyőződött volna, akarnak-e meghívási jogokkal élni?

4. Azt mondja Puritán: magán és egyéni észrevételeket nem szokás, de nem is illik nyilvános téren rakásba gyűjteni. Bocsánatot kérek Puritántól, de ez egyáltalában nem puritán felfogás, ezt hangoztatni igazán nem illik!

Először is azok a nyilatkozatok, a melyeket én nagyjából és a szebbjét válogatva összegyűjtöttem, nem magán nyilatkozatok, mert a közönség, a választó közönség megítélésére szempontjából bocsátattak világgá. De meg én olyan morált vezérlőmül el nem ismerhetek, a mely megengedi a mások kissebitésére irányuló, rosszakaratú megjegyzéseket, de rosszolja, ha azokról valaki a leplet lerántja. Én nem kívánom senkitől, hogy vakon hódoljon akár Mitrovicsnak, akár másnak; de azt viszont határozottan megkövetlem, hogy vakon ne bántsa se ki se Mitrovicsot, se mást.

5. E pontban (d) olyannal vádol engemet Puritán, ami soha, legtávolabbról sem volt eszemben. Azt mondja ugyanis: ha van a mi főiskolánknak és kerületünknek is olyan okos embere s vannak, kik ezek közül óhajtanak lelkész választani: ezért nem illik elkésredni s korholni a mások érdemeit is méltatni tudó jó lelkeket. Továbbá: engedjék meg nekik is a hűség erénye a főiskola és egyházkerület kiváló emberei iránt, ha én hűséges vagyok a patkai iskola iránt, mert nekik is van fogalmuk a hűségről és saját tűzhelyükön joguk is van hozzá. Hát kérem igen szí-

vesen, mondtam én valaha valahol csak egy árva szóval is, hogy ennek a főiskolának és egyházkerületnek nincsenek kimagasló, derék emberei? hát elkésredtem korholtam én valaha csak egy jó lelket is azért, hogy e jeleseket méltányolva közülök óhajjt Debreczennek papot? Avagy kétségbe vontam én csak egy perczig is, hogy nincs szebb erény, mint a saját tűzhelyünkhez való mély ragaszkodás s hogy ez erényről akár Puritánna akár másnak fogalma van? Nem, én mindezeket nem tettem soha, s mégis Puritán — ő tudja, miért — rám fogja. Mindekor beismertem, mikor e tárgyban nyilatkoztam, most is beismerem: én jól tudom azt, hogy Mitrovicsnak kívül sok derék és araváló ember lehet és bizonyára van is, ki a debreczeni katedrának méltó disze lehetne. Azt is igen természetesen tartom, hogy a patriotizmus a falakon nem akar tul menni. Én csak az ellen tiltakoztam és tiltakozom ma is, hogy ezeknek a jeleseknek a patrioták a Mitrovics lerántásával akarnak propagandát csinálni. Csak a local-patriotizmusnak azzal az érzékeny és igazságtalan, sőt a mi ennél fontosabb: nagyon káros formájával nem tudok és nem akarok megbarátkozni, mely elfogultságban azt hirdeti, hogy Názáreten kívül nem születelhetik proféta. Mert én nem tudok s egyházam érdekében nem is akarok arról tudni, hogy van külön debreczeni, patkai, pápai, kolozsvári, enyedi, budapesti református egyház. Nekem az én lelkem azt diktálja, hogy kívánatos, hogy legyen egy erős magyar református egyház, s nekünk nem az a kötelességünk, hogy XVI-ik és XVII-ik századba való áldatlan dogmatikai szörzalhasogató polemikával, az odium theologorum-mal az egyházat szétrepessük, épen ma, mikor az egyesülésre oly égető szükségünk van; hanem az, hogy az apánk félreértése következtében támadt repedéseket is összeforrassuk s egyesült erővel verjük vissza visszavonulásunknak örvendő ellenségeinket!

A „DEBRECZENI” TARCZÁJA.

HIÁBA.

Hiába mondd: nem szeretsz!
— Elárul a kezéd;
Ha megfogom, az enyémben —
Mond, ugy miért remeg?
Hiába mondd: nem szeretsz!
— Elárul szép szemed;
Ha távozom — belőle — mond,
Könnyesepp miért perog?

Ajkad tagad, de a szíved
C-ak azt dobogja, azt:
Enyém vagy, s e földön semmi
Telem el nem szakaszt!!

Tassi Miklos.

A megfejthetetlen probléma.

— Karczolat. —

Írta: Kanizsaiy Endre.

Báiban voltam és séta közben, egy kaczagó szemű, gömbölyű kis teremtes, a ki még elég naiv arra hogy ártatlannak lássék, és elég ártatlan, hogy naiv legyen, szóval egy kis bakfis azt kérdezi tőlem, hogy a házaspárok holtig szeretik-e egymást?
— Természetesen, felelém.
Ugy vettem azonban észre, hogy nem igen van felelettemmel megelégedve, mert csinos, szöke fürtöcséket kétkedőleg rázta meg.
— Hát a mézes hetek meddig tartanak?
kérdé ismét, mialatt a tánczterem egy szögletbe futó pillantást vetett.

Én majd hanyatt vágódtam bámulatomban. Meddig szerelnek az emberek? Meddig tartanak a mézes hetek? szörnyű fatális kérdés egy kis leánykától, annyival is inkább, mert helyes feleletet nem lehet rá adni.

— Miért kérdezi kis galambom.
— Hát nézze csak, még két éve sincs, hogy Róza férjhez ment, akkor völégényével az örülésig szereték egymást, s im látja most a boldog férj a kredenczben kártyázik és iszik, Róza pedig ott a tánczterem szögletében mily édesen hallgatja a szolgabíró udvarlását!

Valóban igaz, most már látom, hogy jogos a kérdése s kíváncsisága indokolt, de azért bocsásson meg, kérdéseire kimerítő feleletet nem tudok adni, mert hiszen ahhoz tapasztalat kell, én pedig még óh fájdalom legény vagyok s nemcsak a mézes hetek örömeit, de még a szerelmet sem izleltem soha. Hiszen ha már annyira kíváncsi arra, hogy meddig szeretik egymást a házaspárok s meddig tartanak a mézeshetek, hát nőjőn még egy felarasznyit s ha akkor már lesz mit aprítanom a tejbe, hát — tudja mit? akkor kettesként megpróbálhatjuk, jó lesz ugy-e?

Felelet helyett elpirult s egy nagyot csipett karomon a kis bakfis, azzal ott hagyott a fáképnel.

Nem tudtam az egész báiban szóra hozni, háromszor kosarozott ki.

Pedig a legjobb akarat mellett sem tudtam okosabb feleletet adni a picizkenek, mert ámbár sok mindent megtanultam már, de a fenti kérdésekre kielégítő választ, semmiféle tudományban megőszült parókás bölcstől nem olvastam.

A bölcsek pedig minden kérdést égen és földön köztudomás szerint kutatások tárgyává tesznek. Kikutatták már a magasságos eget s a csillagrendszert titkaikat egész a menyországig, a földet a

rajta levő bogarakkal s annak belsejét a pokolig, de a szerelem labirintjait s annak örök titkait, ennek fázisait csak tanulmányozzák, — de kénytelenek belátni, hogy mennél többet foglalkoznak vele, annál kevesebbet tudnak róla.

Vannak sokan, kik e téren is meteorológiai állomásokat szerveznek az északi szélesség 80-ik fokától az egyenlítőig, latba vetve éghajlatot, fajt, műveltséget, az üterek verését, táplálkozást, a társadalmi viszonyokat s ezek összevetéséből akarnak kihozni egy általános feleletet.

Pedig épen azért, mert ezek a tényezők ha almasan befolyásolják a szerelem milyenségét — azért nem fogja kutatásukat siker koronázni.

Mig a szép Olaszhon egyes vidékein és a déli szigeteken, hol a narancs, citrom, datolyapálma örök tavaszon virul, a 13 éves leány már kinyílt rózsza, csak le kell szakasztani, a 40 éves hölgy pedig anyókvá tőpörödik, — addig a krumpii es zab termő Árva, Liptó, Trencsénből kivándorolt drótos tót legényeknek még 30 éves korukban sem nő ki a bajuszok s a mérsékelt égvőn azon delője, kinek négy X-et rajzolt hátára az idő, még javakorbeli viru ő menyecske. Ha özvegy, férjhez vágyik; ha öregecske az apjuk — udvaroltat magának, — ha eladó leányai vannak, vőlők versenyez a kellemben, szépségben. Tehát e differenciák miatt sem lehet meghatározni a mézes hetek tartamát.

Akkor talán meglehetne felelni e kérdésekre, ha a párosulás mindenütt a felállított szerint történék, t. i. a nő tíz évvel lenne ifjabb a férfinál. De épen itt látunk szörnyű eltéréseket. Sok hivatalnok, pap, földbírtokos csak akkor gondolja ra magát a nőülésre, mikor már vagy a rozsz vendéglő: kosztot meg-

unta, vagy a tüdejőt már félig elveszekedte a ragadós kezű cselédekkel. Hanem ha már nőszül, természetesen fiatal leányt keres, — ki bizony sokszor leánya, sőt unokája is lehetne.

Egy néhány év mulva aztán, mikor a nő szerelme igazi lángra gyul, az apjuk már vegzett szerelmes és szorakozását nem a felesége oldala mellett keresi, hanem a kávéházakban. A kis menyecske hadd epedjen magának. Ha aztán az epedők (1000 körül egy) közül valamelyik szívesen beszél csinos szomszédjával, — mert »a virágnak megtiltani nem lehet« — kész a botrány s ki a hibás? persze: az asszony.

Tehát a korkülönbség miatt sem lehet meghatározni, hogy meddig szeretik egymást a házaspárok. Hanem egy bizonyos. Az, hogy a nő mindig képes szeretni. Az igazi francia nő pláne sohasem vénül meg. Itt egyenlítő ki a természet a differenciát. A férfinak korlátlan szabadságot ad — a nőét azt megvonja. S viszont a férfi keble hamar kihamvadt vulkán. A nőé örök vesztatűz.

Normális körülmények közt — (mint egy jámbor filozofpter jegyzeteiből olvastam, de persze ezt a kis bakfisnak nem magyarázhatam meg) a mézes hetek addig tartanak, míg a házaspárok turbekolásába semmiféle idegen hang nem vegyül, tehát mig csupán egymásnak élnek.

Ezzel aztán pász neked mézes hét — örökre.

Az eddig gonddal őrzött, szellőtől, korhely kompaniától, hamis szemű asszonyoktól, féltékenyen takargatott férj — vissza van adva szabadságának. A kis menyecske öröme, üdve, boldogsága a — bölcse. A házi sipka, papucs, pipabojt kötest — a picizke fejkötő, barisnya váltja fel. (Folyt. köv.)

